

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2019H52**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN GERAARDSBERGEN – PAPIERMOLENSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, A. DOUCET
K. BOUCKAERT

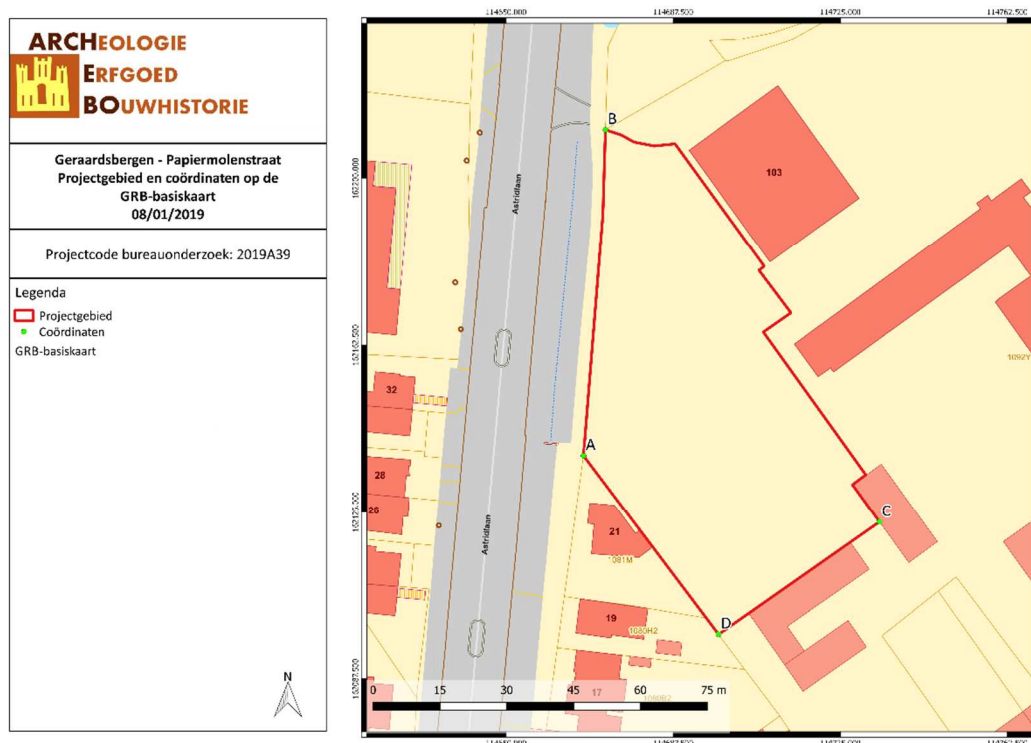
AUGUSTUS 2019

PROJECTCODE PROEFSLEUVENONDERZOEK 2019H52

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Geraardsbergen - Papiermolenstraat																								
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaeken																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Locatie:	Oost-Vlaanderen, Geraardsbergen (Overboelare), tussen Papiermolenstraat 103 en Astridlaan																								
Coördinaten :	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>114667.379</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>162137.724</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>114672.299</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>162210.866</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>114733.813</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>162122.763</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>114697.699</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>162097.504</td> </tr> </table>	A	X	114667.379		Y	162137.724	B	X	114672.299		Y	162210.866	C	X	114733.813		Y	162122.763	D	X	114697.699		Y	162097.504
A	X	114667.379																							
	Y	162137.724																							
B	X	114672.299																							
	Y	162210.866																							
C	X	114733.813																							
	Y	162122.763																							
D	X	114697.699																							
	Y	162097.504																							
Kadastrale percelen:	Geraardsbergen, afdeling 4, sectie A, perceelnummer 1092y (deel)																								

Figuur 1: Situering van het onderzoeksgebied op het GRB (Geopunt, 2019).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

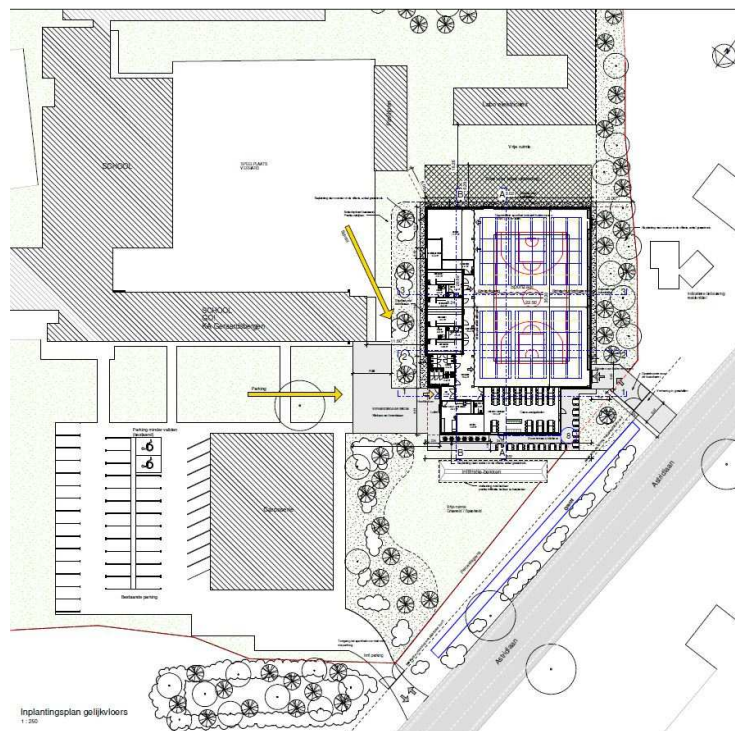
Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies & impactbepaling

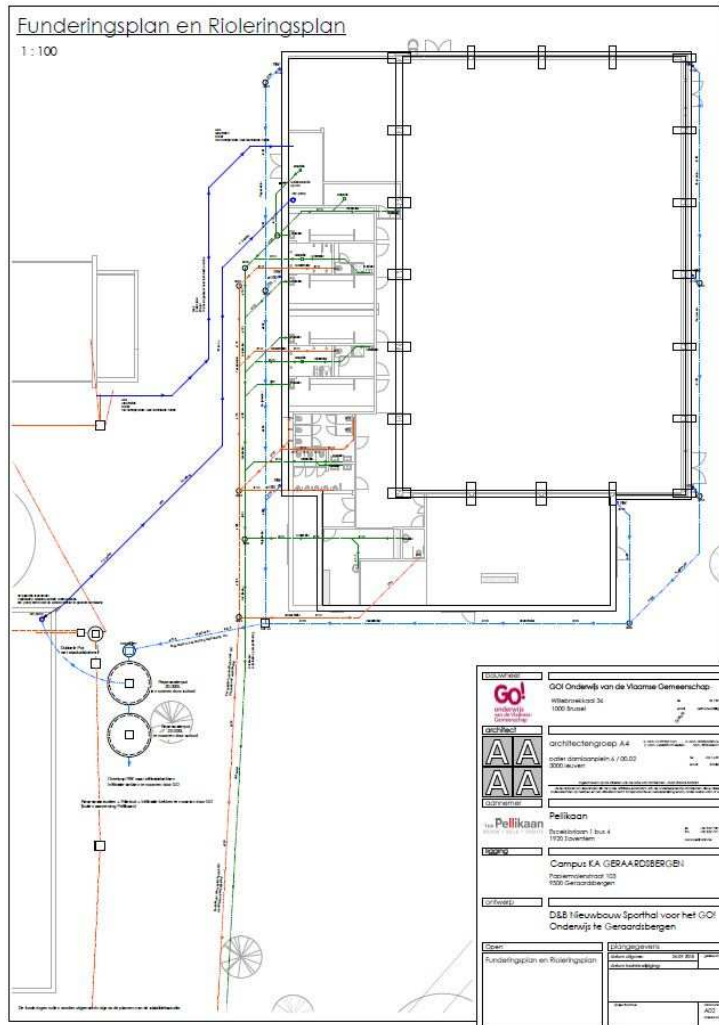
Op basis van een door ARCHEBO bvba op 16 augustus 2019 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek, wordt er geen archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen in het gehele onderzoeksgebied. De geplande werken zullen een negatieve impact hebben op het archeologisch niveau, maar tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek werden er geen archeologische resten aangetroffen die kunnen leiden tot een kennisvermeerdering en dus geen verder archeologisch onderzoek kunnen verantwoorden.

Aanleiding van het vooronderzoek

Op het projectgebied zal door de opdrachtgever een sporthal gebouwd worden. Deze sporthal zal ca. 1.295 m² groot zijn. Aan de hoofdingang wordt een luifel voorzien van ca. 13 m². De funderingen zullen uitgevoerd worden volgens de plannen van de stabiliteitsstudie. Ter hoogte van de Astridlaan wordt een inrit voor laden en lossen en een opstelplaats voor de brandweer voorzien. Deze zal aangelegd worden met grasdallen. Eveneens ter hoogte van de Astridlaan wordt een terraszone aan de sporthal voorzien. Deze zal, net zoals de verharding aan de inkom, aangelegd worden met klinkers. Ten zuidoosten van de sporthal wordt nog een zone voorzien voor verdere uitbreidingen. De sporthal wordt grotendeels omgeven door dolomiet met boordsteen, die op zijn beurt omgeven wordt door een grasstrook en groenbeplanting. Er wordt een infiltratie-bekken voorzien, maar de exacte positie van dit bekken dient nog besproken te worden. Daarnaast zullen nieuwe rioleringen aangelegd worden voor regenwater (aangesloten op regenwaterputten), afvalwater en fecaal water (aangesloten op septische tank). De diameter van de leidingen varieert tussen 90 en 400 mm. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4.243,01 m².

Figuur 2: Inplanting van nieuwe sporthal (architectengroep A4, 2019)

Figuur 3: Rioleringsplan (architectengroep A4, 2019)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich meerdere archeologische waarden. Het betreft een afslag in silex uit de Steentijd, greppels, kuilen, paalsporen, enkele fragmenten rood aardewerk en een bodemfragment van een bord in faïence uit de Nieuwe Tijd, een grafveld met grafputten en paardengraven uit de Merovingische periode, een gracht en greppelfragmenten en een cirkelvormig spoor met geglaazuurd aardewerk, verbrande leem en baksteenfragmentjes uit de Nieuwe tijd, delen van de Sint-Amanduskerk uit de 8ste eeuw, een kerk uit de Volle Middeleeuwen en een 17de-eeuwse priorij, een fragment van een greppel uit de IJzertijd, ophogingslagen en enkele grondsporen uit de Volle Middeleeuwen, een gracht en kleine veldoven uit de Late Middeleeuwen, een tweede oven, een vestinggracht, een wallichaam en puin- en mortelfragmenten uit de Nieuwe Tijd, sporen van een hospitaal uit de Volle Middeleeuwen, een deel van de Middeleeuwse stadsomwalling, twee greppels uit de Volle Middeleeuwen, sporen van de Laatmiddeleeuwse achtererven van de bewoning langs de Oudenaardsestraat, talrijke Laatmiddeleeuwse leemontginningskuilen en een Laatmiddeleeuwse ovenstructuur, vier afvalkuilen uit de Nieuwe Tijd, restanten op de achtererven van de bewoning langs de Oudenaardsestraat uit de Nieuwe Tijd en de 19de eeuw, een ophogingspakket en afval- en puinkuilen uit de 19de eeuw en twee vierkante bakstenen structuren (beerbakken?) en enkele afvalkuilen uit de Nieuwste Tijd, een vol-middeleeuwse kuil met daarin verbrand materiaal, Laatmiddeleeuwse leemontginningskuilen, een Laatmiddeleeuwse ovenstructuur, muurresten en baksteenstructuren uit de Nieuwe Tijd, een spoor met een randfragment van een kogelpot uit de Volle Middeleeuwen, een kleine rechthoekige kuil

met twee scherfjes rood en grijs aardewerk, een paalspoor en een kuil met enkele stukjes steengoed, allen daterend uit de 16de eeuw, een 17de-eeuwse kuil met een volledig bewaard faiencebord, een 18de-eeuwse kuil met baksteenpuin, fragmenten van Delftse tegels, glas, botmateriaal en vaatwerk, een niet nader gedateerd paalspoor en twee kuilen met een runderkarkas en paardenskelet, uit de Late Middeleeuwen een kuil met vulling van brokken verbrande leem, fragmenten houtskool en kalkmortel, een aantal scherfjes grijs en rood aardewerk, een spinpotje in Raeren, een kuil met uitsluitend brandafval en houtskoolfragmenten, een rechthoekige kuil met losse vulling van puin en aardewerk, een kleine cirkelvormige kuil uit de 16de eeuw met oxiderend gebakken en geglazuurde ceramiek, een grote rechthoekige kuil uit de 15de eeuw met 12 scherven, een grote puinkuil uit de 16de eeuw met bakstenen, daktegels en een nokpan, een halfcirkelvormig spoor met puinresten, tegelfragmenten en houtskoolresten, een rechthoekige kuil uit de 15de eeuw met dierlijk bot en 41 scherven, een vierkante kuil uit de 15de eeuw met 13 stukken vaatwerk, een rechthoekig spoor met reducerend gebakken grijs aardewerk en rood aardewerk, een onregelmatig spoor met 17 stukken aardewerk, een kuil met metaalslakken, rood aardewerk, een exotische scherf, resten van een ijzeren mes waarvan het bronzen heftuiteinde in de vorm van een griffioen/adelaar is uitgewerkt en een fragment van het Christuskind in witte pijpaaarde, een cirkelvormige kuil met Siegburgsteengoed en een tegel met swastikamotief, een paalkuil, een onregelmatig spoor met baksteenpuin en volledig bewaarde baksteen, een spoor met grijs aardewerk, Siegburg-steengoed en baksteen- en tegelfragmenten, een ondiepe greppel met komvormig bodemverloop, een rechthoekige kuil met houtskoolrijke vulling met daarin 34 archeologische objecten, een grote cirkelvormige kuil met houtskool, verband leem en 107 scherven, een klein spoor met 3 scherven van karakteristiek type kruik, een rechthoekige kuil met grote scherven van grijs aardewerk, oxiderend gebakken aardewerk en 1 stukje steengoed, een onregelmatig spoor met 97 scherven, een spoor met een fragment van een gebogen pan (imbrex?), een spoor met een fragment van een nok- of dakbekroning met geprofileerde kam, overtrokken met groene glazuur, een rechthoekige kuil met een humusrijke vulling met verbrand leem, houtskoolfragmenten, aardewerkfragmenten, organisch materiaal en een geglazuurde voorraadpot met Maria-opschrift, een rechthoekige kuil met onderaan een houtskoolrijk pakket van honderden scherven, een rechthoekig spoor met 27 scherven, een kuil met veel botmateriaal en 8 scherven, de Laatmiddeleeuwse Sint-Catharinakerk met crypte, een Laatmiddeleeuwse natuursteen, een Laatmiddeleeuwse holte in de vorm van een sarcofaag met houtrestanten en menselijke beenderresten, drie bakstenen grafkelders en geglazuurde en niet geglazuurde tegelstukken in terracotta uit de Late Middeleeuwen, sporen van een Volmiddeleeuwen versterkt kasteel en een Laatmiddeleeuws klooster met kerk, sporen van een 18de-eeuwse brouwerij en tenslotte Laatmiddeleeuwse funderingsresten, een beperkte hoeveelheid Laatmiddeleeuws grijs aardewerk en een 17de-eeuwse beerkelder.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied geen gebouwen hebben bestaan vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot nu.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (onder bebouwing). Het projectgebied ligt in de Dendervallei, op ca. 100m van de Molenbeek en tussen ca. 400m en 100m van de Dender. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 28,5 en 30 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging dicht bij een natuurlijke waterloop is er een verwachting op Steentijd. Het terrein ligt op een rug tussen twee natte valleien, waardoor er een hoge verwachting is op Steentijdkampementen. De overgang van natte valleien naar een droge rug zorgt voor veel ecologische variatie. Hierdoor is er een sterke aantrekkingskracht op mens en dier. Steentijd werd ook reeds aangetroffen in de westelijke vallei.

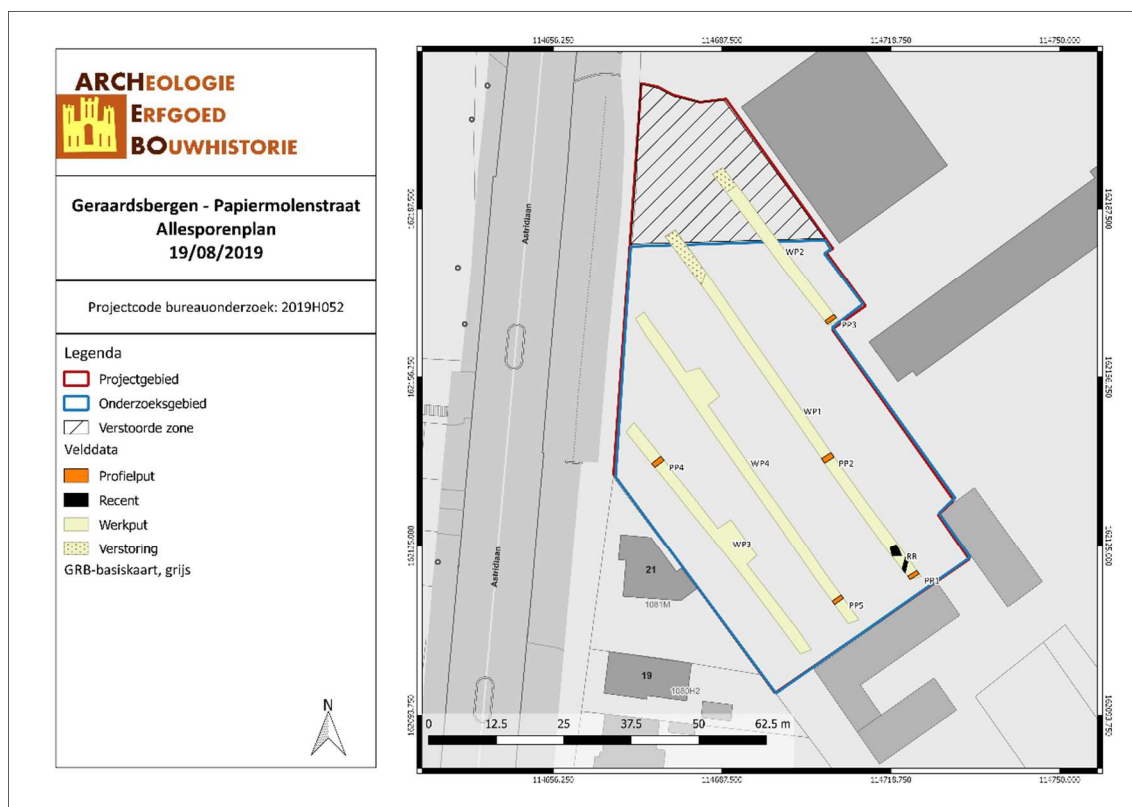
Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen sporensites aanwezig zijn.

Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Op het terrein zal door de opdrachtgever een nieuwe sporthal gerealiseerd worden. Een groot gedeelte van het onderzoeksgebied zal bebouwd worden, het overige deel zal voorzien worden voor de aanleg van een terras en een groenzone.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische resten aangetroffen, noch sporen, noch vondstmateriaal. Het ontbreken van archeologische resten kan mogelijk (deels) verklaard worden door een afgraving van het terrein.

Op basis van het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren.

Figuur 4: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2019).

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het onderzoeksgebied op het GRB (Geopunt, 2019).	2
Figuur 2: Inplanting van nieuwe sporthal (architectengroep A4, 2019).....	3
Figuur 3: Rioleringsplan (architectengroep A4, 2019).....	4
Figuur 4: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2019).	6